

## România în perioada Războiului Rece

**Divizarea Europei.** După încheierea celui de-al Doilea Război Mondial, confruntarea dintre Marile Puteri a continuat sub o altă formă - Războiul Rece - având ca principali protagoniști S.U.A. și U.R.S.S. Reprezentând sisteme politice opuse - democrația occidentală, respectiv totalitarismul stalinist -, cele două superputeri au intrat în conflict deschis la scurt timp după încheierea păcii.

S.U.A. intenționa să susțină o lume postbelică construită pe modelul democrației occidentale, crearea O.N.U. fiind primul pas în acest sens. Profitând de o prezență militară masivă, U.R.S.S. a refuzat statelor aflate în zona sa de influență dreptul la organizarea de alegeri libere, contribuind decisiv la transformarea lor în "democrații populare". În felul acesta, țările Europei de Est au fost transformate în sateliți ai Moscovei, cărora li s-au impus regimuri politice asemănătoare celui sovietic.

Expansiunii sovietice americanii îi răspund prin lansarea doctrinei Truman (1947), numită și "doctrina îndiguirii" (*containment*). În plan economic, statele europene urmau să primească un substanțial sprijin financiar american. Primele ajutoare, de urgență, sunt dirijate către Grecia și Turcia, urmând ca pentru Europa Occidentală asistența financiară să devină sistematică și masivă (Planul Marshall). În plan militar, se pun bazele Pactului Atlantic (1948), semnat de 12 state occidentale și transformat un an mai târziu în *Organizația Tratatului Atlanticului de Nord* (N.A.T.O.).

Replica U.R.S.S. a fost rapidă: era constituit C.A.E.R.-ul (Consiliul de Ajutor Economic Reciproc) și a organizat împreună cu statele comuniste *Organizația Tratatului de la Varșovia* (1955).

Acest nou tip de conflict dintre S.U.A. și U.R.S.S., cunoscut sub numele de "Războiul Rece", nu a degenerat într-un război propriu-zis între cele două țări, dar a cunoscut o succesiune de crize politice: blocarea Berlinului (1948), criza rachetelor din Cuba (1962), dar și conflicte locale, deschise, precum războaiele din Coreea și apoi cel din Vietnam. Costurile exorbitante ale cursei înarmărilor, dar și "lecțiile" războiului din Vietnam, au condus, spre anii '70, la detensionarea treptată a relațiilor dintre cele două blocuri politico-militare, pentru ca după 1985 Mihail Gorbaciov, președintele U.R.S.S., să reducă responsabilitățile Moscovei în lume, deoarece această poziție "înghițea" prea mult din resursele țării.

**România și Războiul Rece.** Încheierea războiului (1945) situa România în tabăra statelor învinse, cu toate consecințele politice și economice ce au urmat. Plasarea sa în zona de influență a U.R.S.S. s-a dovedit a fi decisivă pentru evoluția regimului politic după 1947. Impus prin forță, regimul comunist a scos pentru o jumătate de secol țara din rândul națiunilor democratice. România denunță planul Marshall (1947), devine membră C.A.E.R. (1949) și aderă la Tratatul de la Varșovia (1955). În timpul regimului stalinist al lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, România a susținut poziția Moscovei în criza iugoslavă și cea maghiară (1956). Sub conducerea comunistului reformator Imre Nagy, maghiarii încercau să pună capăt sistemului partidului unic și să obțină retragerea Ungariei din pactul de la Varșovia, motiv pentru care Dej a susținut invadarea Ungariei de către Hrușciov. În condițiile sporirii încrederii pe care Moscova o manifesta față de liderii Partidului Comunist din România, se obține retragerea trupelor sovietice din țară (1958).

Criza rachetelor din Cuba și conflictul chinez-sovietic din anii '60 i-au permis lui Dej să facă primii pași în "destalinizarea" țării și să adopte o linie comunistă naționalistă. Odată cu declarația din aprilie (1964) prin care România respingea Planul Valev lansat de U.R.S.S., în cadrul căruia țării noastre îi revenea rolul de furnizor de produse agricole, distanța față de puterea sovietică se va accentua. Primii ani ai regimului Ceaușescu aduc o perioadă de relativă destindere și o accentuare a distanțării față de politica Moscovei. Este vremea unor decizii majore, precum recunoașterea R.F.G., România devenind astfel primul stat socialist cu care Germania stabilește relații diplomatice (1967). Se stabilesc relații diplomatice cu Israelul, țara devine membră a Fondului Monetar Internațional și a Băncii Mondiale și s-a declarat ferm împotriva cursei înarmărilor, în special a celor nucleare. Refuzul României de a participa la intervenția militară a trupelor *Tratatului de la Varșovia* în Cehoslovacia, în timpul *primăverii de la Praga* (1968) a reprezentat un moment semnificativ în detașarea țării de politica Moscovei, fiind apreciată admirativ de politicienii vremii. Dar independența față de U.R.S.S.

reprezenta, în același timp, consolidarea național-comunismului, care va evolua treptat spre revenirea practicilor staliniste și spre izolarea diplomatică a României. La începutul anilor '70, în urma vizitelor efectuate în China și Coreea de Nord, practici ale "revoluției culturale" chineze, precum și modelul nord-coreean de dezvoltare se vor regăsi tot mai pregnant în politica economică, socială și culturală promovată de regimul Ceaușescu.

Nemulțumirea socială tot mai accentuată datorată crizei economice interne, cultul exacerb al personalității conducătorului, politica demografică și atitudinea față de lumea satelor a condus la prăbușirea regimului Ceaușescu și, odată cu el, a comunismului în România. Evenimentele de la finele anului 1989 vor readuce România între statele democratice ale lumii.

Odată cu revoluțiile anticomuniste desfășurate în 1989 în Europa de Est, care au dus la prăbușirea comunismului, se încheie și Războiul Rece.